

2. søndag i fasten 2023– Asbjørn Hjorthaug (ELBK)

Salme 35:19 - 28, 2 Mos 33:12-23, 1 Tess 4:1-8, Matt 15:21-28, III Mrk 9:14-32

Kampen mot vår onde fiende.

Mens vi sist søndag møtte Jesus som kjempet med djevelen i ørkenen og som seiret og vant, møter vi i dag mennesker som også kjemper mot den onde fienden. Jesus er opptatt av vår hverdag. Vår hverdag besår ofte i å kjempe mot sykdom enten vi er utsatt for det eller våre barn. I dag vet vi mye om sykdom som rammer oss og det er god hjelp å få. I våre land er vi velsignet med et utrolig bra helsevesen som virkelig hjelper oss. Men når det gjelder dagens kamp og strid, er vår fiende ondskapen og onde ånder. Vi møter ei kvinne som kjemper for sin datter, hardt plaget av en ond ånd. Ei kvinne som ikke gir seg, selv om hun blir avvist. Motgangen gir ny styrke, og hun tvinger seg fram til Jesus og slipper han ikke. Hun hadde alle odds imot seg. Ikke var hun jøde, men en foraktet kanaaneisk kvinne. Det synes som Jesus ikke hører hennes bønner, men hun slutter ikke å be. Til og med disiplene får hun imot seg: *«Gjør deg ferdig med henne; hun roper etter oss.»* Så får vi lære oss hvordan Jesus prøver hennes tro. Jesus sier til henne at han ikke er kommet for andre enn de bortkomne sauene i Israels folk. Kvinnen erkjenner sin stilling. Hun er en hund, en hedning, en som ikke fortjener noe hjelp og respekt. Hun nøyer seg med smulene fra de rikes bord. Men smuler er også mat. Guds ord er Guds ord enten det kommer som mat på barnas fat eller som smuler som ramler ned av bordet. Uansett er Guds ord ånd og liv. Jesus sier: *«Kvinne, din tro er stor. Det skal bli som du vil.» Og datteren ble frisk fra samme stund.»*

Her i dagens pretekst møter vi en far og sønnen hans. Utfordringen var at en ond ånd hadde gjort gutten stum. Faren hadde spurt disiplene om de kunne hjelpe han, men de var ikke i stand til å befri han. Disiplene havnet i en kraftig diskusjon med de skriftlærde og fariseerne. Det viste seg at disiplene hadde ingen makt over de onde ånder som plaget denne gutten. Jesu første reaksjon var: *«Du vantrø slekt! Hvor lenge skal jeg være hos dere? Hvor lenge skal jeg holde ut med dere? Kom hit med gutten!»*

Hva lærer Skriften om onde ånder? Det finnes tydeligvis flere slag onde ånder. Her er det en ånd som forårsaker at gutten blir stum. Jesus sier om denne slags ånd: *«Dette slaget er det bare mulig å drive ut ved bønn og faste».* Det ligger til syvende og sist i Guds hender. Det finnes her i verden ulike mennesker og det finnes ulike onde ånder. Troens strid består å kjempe imot disse onde åndsmaktene. Slik skal det være helt til tidenes ende. 1 Kor 15,24-26 *«Så kommer slutten, når han overgir sin kongsmakt til Gud, sin Far, etter at han har tilintetgjort alle makter, myndigheter og krefter. 25 For han skal være konge helt til Gud har lagt alle fiender under hans føtter. 26 Den siste fienden som blir tilintetgjort, er døden.»*

Hvorfor tillater Gud at de onde åndene får gjøre så mye skade både på vår kropp og vår sjel? Gud styrer alt og han verner oss fra ondskapen, men av og til tillater han den onde å overfalle oss. Men Gud setter alltid grenser for langt den onde får gå og lar alt tjene til det beste for oss. Gud vil alltid føre oss igjennom denne striden. Luther sier et sted at sult og tørst gjør brød og vann verdifullt for oss, så gjør både Guds vrede og satans raseri at Guds barmhjertighet blir enda større og viktigere for oss. Det ser vi her i teksten hvordan guttens kamp med den onde ånden blir skildret i detalj. Det er en forferdelig historie om hvordan djevelen herjer med sønnen hans som hadde vært plaget slik fra han var liten. *«Mange ganger har ånden kastet ham både i ild og i vann for å ta livet av ham.»* Denne fortellingen står her fordi den viser oss at Kristus er den som vil frelse oss og fri oss fra djevelen og hans makt. Vi stilles her også overfor disiplene som er totalt hjelpeløse. Ingen ting fungerer av det de har gjort. Det viser oss at alt ligger i Guds hånd, og det er bare Kristus som kan frelse oss. I forklaringen til 2. trosartikkel står det om Jesus: *«Han har frelst meg, fortapte og fordømte menneske. Han har kjøpt meg fri fra alle synder, fra døden og fra djevelens makt, ikke med gull eller sølv, men med sitt hellige, dyre blod, og sin uskyldige lidelse og død. Dette har han gjort for at jeg skal være hans egen, leve under ham i hans rike og tjene ham i evig rettferdighet, uskyldighet og salighet, likesom han har stått opp fra de døde, lever og regjerer i evighet. Det er både sant og visst.»*

Vi må ikke glemme at djevelen fortsatt er aktiv på mange ulike måter. Apostelen Peter skriver i 1 Pet 5,8: *«Deres motstander, djevelen, går omkring som en brølende løve for å finne noen å sluke.»* I Åp 12,12 leser vi: *«For djevelen er kommet ned til dere, og hans raseri er stort, for han vet at hans tid er kort.»* Når vi mennesker svikter Guds ord og er ulydige, finner den onde raskt sin plass i oss. Når kong Saul var ulydig mot Guds ord, mistet han Den hellige Ånd: *«Herrens ånd forlot Saul, og en ond ånd fra Herren skremte ham.»* 1 Sam 16,14

Det står også om Judas at da han sviktet Jesus da «*fór Satan i ham.*» Joh 13,27 Når Guds Ånd ikke lenger blir i oss fordi vi fornektet Guds ord, blir det et tomrom. Da kommer det fort en ond ånd med syv andre ånder som tar opp plassen. Dersom en ikke holder fast på Guds ord, er det åpent for falsk lære. Inngår en først et kompromiss, så følger det flere kompromisser i tur og orden. Her kan den Hellige Ånd ikke være. Han er bare der troen og Guds rene ord er.

«*Du vantro slekt*» - Jesus bebreider alle de som er til stede. Det gjelder også hans disipler. Jesus frakjenner de ikke troen, men han påpeker meget sterkt at deres vantro hindrer dem å utføre Guds gjerning. Jesus sendte de 70 ut to og to med klar fullmakt, med makt og myndighet over alle onde åndrer. Men de hadde ikke holdt seg til Jesu ord, vantroen var kommet inn, og da gjorde de Jesus til en løgner. All tvil på Guds ord er å gjøre Jesus til en som ikke snakker sant. Det er alvorlig å trekke Guds ord i tvil. Derfor stod disiplene avmektig og måtte tåle fariseernes og de skriftlærdes spott og folkets latter. Jesus blir mer lei seg over sine disiplers vantro enn sine motstanderes hat. «*Hvor lenge skal jeg være hos dere? Hvor lenge skal jeg holde ut med dere?*» Hvordan er det med oss? Vi har alle løftene han har gitt oss? Han har gitt sin kirke vide fullmakter. Så opplever han fornektelse, tvil på ordet og vantro i stort monn. «*Hvor lenge skal jeg være hos dere? Hvor lenge skal jeg holde ut med dere?*» «*Du vantro slekt*», sier Jesus ikke bare om sin tid, det gjelder hele menneskeslekten som fra Adams tid var falt i synd. Denne slekten beskriver Paulus godt i Rom 3,9-12 «*Hva så? Har vi jøder noe fortrinn? Nei, på ingen måte! Vi har jo allerede anklaget både jøder og grekere for at de alle er under synden. 10 For det står skrevet: Det finnes ikke én som er rettferdig, ikke en eneste. 11 Det finnes ikke én som forstår, ikke én som søker Gud. 12 Alle er kommet på avveier, alle er fordervet. Det finnes ikke én som gjør det gode, ikke en eneste.*»

Hvordan kan noen bli reddet ut av en slik situasjon? Hvordan kan den troløse bli troende? Det skjer bare gjennom nåden alene, den kraft som evangeliet om Jesus besitter slik som Jesus her i teksten driver ut den onde ånden: «*Du stumme og døve ånd, jeg befaler deg: Far ut av ham, og far aldri mer inn i ham!*» Jesus gjør dette under i og med sitt ord.

Det er bare gjennom ordet at den troløse får troen. Når ordet kommer til vannet i dåpens bad, blir et barn omskapt til Guds barn. Ef 5,26 «*for å gjøre den hellig og rense den med badet i vann, i kraft av et ord.*»

Vår tekst handler altså om hvordan Jesus driver ut den onde ånden ved sitt ord, men den handler også om hvordan guttens far kom til tro. «*Alt er mulig for den som tror. Straks ropte guttens far: "Jeg tror, hjelp meg i min vantro." Det var ordet «Alt er mulig for den som tror» som forårsaket farens bønn til Jesus «Jeg tror, hjelp meg i min vantro». Det viser oss at om ikke Ordet først kommer til oss, kan vi overhodet ikke be om tro. Av naturen har vi en stum ånd som hindrer oss fra å be. Av naturen er vi også døve slik at vi ikke hører Guds ord. Det er bare Kristus med sin nåde som kan drive ut den stumme ånd og den døve ånd. Det er bare Kristus som kan få oss til å be «Jeg tror, hjelp meg i min vantro». Med troen bekjenner faren seg til Kristus, men han bekjenner også sin vantro. Han bekjenner seg til Kristus som sin frelser, samtidig som han erkjenner sine synder og sin utro. 1 Joh 5,4-5 «*.. Og det som har seiret over verden, er vår tro. 5 Hvem andre seirer over verden enn den som tror at Jesus er Guds Sønn?*»*

Den avgjørende seieren over djevelen fikk Jesus da han døde på korset og stod opp den tredje dagen. Da ble slangens hode knust slik løftet lød til Eva og Adam og da ble satan bundet. Dette forberedte Jesus sin disipler på flere ganger: «*Menneskesønnen blir overgitt i menneskers hender, og de skal slå ham i hjel, og tre dager etter sin død skal han stå opp.*» Videre står det at dette skjønnte disiplene ikke noe av. Vi kan ikke med vår fornuft forstå eller fatte dette. Selv djevelen forstod ikke denne Guds hemmelighet. «*Nei, vi forkynner et mysterium, Guds skjulte visdom. Før tidenes begynnelse hadde Gud bestemt at den skulle føre oss fram til herligheten. 8 Denne visdommen har ingen av verdens herskere kjent. Hadde de kjent den, ville de ikke ha korsfestet herlighetens Herre.*» 1 Kor 2,7-8

Gjennom Jesu forsoning for våre synder er all skyld slettet ut. Der det ikke finnes noen skyld, er det heller ikke noen fordømmelse. Anklageren, vår onde fiende har ikke lenger noen makt over oss som tror på Jesus Kristus vår Herre. Amen